

واکاوی رابطه سرمایه اجتماعی با رضایت زناشویی

غلامرضا تاج بخش^{۱*}، زمانیان، حجیه^۲

تاریخ پذیرش مقاله: ۱۴۰۱/۰۲/۲۰

تاریخ دریافت مقاله: ۱۴۰۰/۰۷/۱۷

DOI: 10.30495/JISDS.2022.63709.11617

چکیده

سرمایه اجتماعی و رضایت زناشویی دارای پیوندهای دیالکتیکی و هم افزا با یکدیگر هستند. بر این مبنا هدف پژوهش حاضر بررسی رابطه بین سرمایه اجتماعی با رضایت از زندگی زناشویی می‌باشد. این پژوهش از نظر معیار زمان، مقطعی، به لحاظ ماهیت، کاربردی و از منظر وسعت، پهنانگر است. در این پژوهش از روش نمونه‌گیری خوشه‌ای چند مرحله‌ای استفاده شد. جامعه آماری پژوهش، کلیه افراد متأهل شهرستان نهاوند می‌باشند که با توجه به حجم جامعه آماری، حجم نمونه ۳۸۶ نفر برآورد گردید. برای گردآوری داده‌ها از ابزار پرسشنامه محقق ساخته استفاده گردید. تجزیه و تحلیل حاصل از این پژوهش با استفاده از نرم‌افزار SPSS در دو سطح توصیفی و استنباطی انجام شد. نتایج به دست آمده نشان داد که سرمایه اجتماعی با رضایت زناشویی زوجین شهر نهاوند رابطه دارد و هر چقدر که سرمایه اجتماعی تقویت گردد، رضایت زناشویی زوجین افزایش خواهد یافت؛ همچنین در بررسی مولفه‌های سرمایه اجتماعی نتایج نشان داد که تمامی ابعاد سرمایه اجتماعی (شناختی، ساختاری و ارتباطی) با رضایت زناشویی زوجین رابطه مثبت و معناداری دارند.

واژگان کلیدی: سرمایه اجتماعی، رضایت زناشویی، زوجین، نهاوند.

۱ دانشیار، عضو هیات علمی گروه علوم اجتماعی دانشگاه آیت الله العظمی بروجردی، بروجرد، ایران (نویسنده مسئول)

(Email: tajbakhsh_gr@yahoo.com)

۲ دانش آموخته کارشناسی ارشد جامعه‌شناسی، دانشگاه آیت الله العظمی بروجردی، بروجرد، ایران

(Email: zamani@yahoo.com)

مقدمه

بقای خانواده به عنوان یکی از نهادهای تاثیرگذار در جامعه به نظم و ثبات آن بستگی دارد و هرگونه ناهماهنگی بین اجزایش منجر به پیدایش بی نظمی و مسائل اجتماعی می‌شود. در مکتب کارکردگرایی بیشتر بر روی وفاق ارزشی و هنجاری و سایر عوامل فرهنگی - اجتماعی تاکید می‌شود که از طریق به هم وصل کردن اجزا و عناصر نهاد خانواده، نظم و تعادل را برقرار می‌سازد. سلامت یک جامعه و استحکام یک اجتماع بزرگ انسانی به استحکام خانواده‌های که آن اجتماع را تشکیل می‌دهند بستگی دارد، بنابراین یک خانواده مستحکم باعث رشد استعدادهای فراوان انسان و از طرف دیگر قوام و پایداری ارزش‌های اصیل انسانی در جامعه می‌شود. از منظر فوکویاما، خانواده نوع مهمی از سرمایه اجتماعی است که زوال آن در جامعه به اشکال گوناگون بر کاهش این سرمایه در جامعه موثر است. ابعاد شناختی، هنجاری و ارزشی در سرمایه اجتماعی باعث ایجاد همکاری، تعاون، صداقت، تعهد و مشارکت بین افراد می‌شود و زمینه پیدایش بعد ساختی را فراهم می‌کند. سرمایه اجتماعی به عنوان تسهیل کننده همکاری و هماهنگی میان اعضای خانواده نظام هدفمندی را سامان می‌دهد و اعضا را در جهت دستیابی به هدف‌ها و آرمان‌های خود هدایت می‌کند. شرط ایجاد یک خانواده سالم را اعتماد اجتماعی متقابل بین اعضاء می‌دانند. که چرخه‌های کنش را راحت تر به حرکت درمی‌آورد. بنابراین موضوع اعتماد تا بدان جا اهمیت دارد که بگوییم مهم ترین مسأله نظم خانواده، چیزی جز اعتماد و همبستگی اجتماعی نیست؛ زیرا بدون انسجام و اعتماد نمی‌توان به دوام و پایداری نظم و امنیت خانواده خوشبین بود. بر این مبنا مجموعه‌ی روابط و تعاملات در میان اعضای خانواده موجب گرمی روابط و تسهیل عمل جمعی و اجتماعی آن‌ها می‌شود. اعتماد، هنجارها و شبکه‌ها مشارکتی باعث خواهد شد کنشگران از آنها به عنوان منابعی جهت کسب منافع خود از آن استفاده کنند و خانواده ایی که از سرمایه اجتماعی بالایی بین زوجین برخوردار بوده و روابط مبتنی بر اعتماد در آن وجود داشته باشد، اعضای آن خانواده از سلامت جسمانی و نیز بهداشت روانی و تعالی روحانی و در نهایت رضایت از زندگی زناشویی برخوردار خواهند بود به نحوی که روند فزاینده سرمایه اجتماعی در بین زوجین منجر به ایجاد احساس تعهد متقابل شده و آنها را در دستیابی به اهداف مشترک زندگی، سهولت ارتباطات و تعاملات دوطرفه، بروز رفتارهای مطلوب تر و... یاری می‌رساند. بنابراین یکی از اصلی ترین مؤلفه‌هایی که نظم و ثبات خانواده را ارتقا می‌بخشد و آن را سالم، آرام و مطلوب می‌سازد، سرمایه اجتماعی است.

سرمایه اجتماعی خانواده را می‌توان از دو منظر بررسی نمود: از منظر درونی، ارتباطات بین فردی اعضای خانواده مورد توجه می‌باشد و از منظر بیرونی به ارتباطات و تعاملات خانواده با اجتماعات پیرامونی پرداخته می‌شود.

از نگاه دورکیم، کلمن و بورديو خانواده به مثابه متغیری مهم در تشکیل سرمایه اجتماعی است و اعضای خانواده نقش مهمی در باز تولید و باز توزیع سرمایه اجتماعی ایفا می‌نماید. سرمایه اجتماعی و رضایت از زندگی زناشویی دارای پیوندهای دیالکتیکی و هم افزا با یکدیگر هستند. خانواده، سرمایه اجتماعی را دریافت و با بازآفرینی آن را ذخیره می‌نماید. در مقابل، این سرمایه افزوده جدید در محیط درونی و بیرونی خانواده عرضه می‌شود و باعث ارتباط گیری اعضای خانواده با همدیگر و افراد غیر می‌شود. ارتباطی که می‌توان آن را پل بندی سرمایه اجتماعی خواند. میزان سرمایه اجتماعی در خانواده از یک سو نشان دهنده میزان اعتماد، تعهد و پیوستگی اعضا به همدیگر بوده و از سوی دیگر تسهیل، کنش‌های افراد، حمایت‌ها، پیوندها و پشتیبانی‌ها، از درون و برون خانواده را در پی دارد. در مواقع بحرانی می‌توان از این سرمایه برای حل مشکلات به عنوان اصلی ترین منبع حل مسائل و اصلاح فرآیندهای موجود سود جست. بر این مبنا آگاهی و شناخت سرمایه اجتماعی و ارتباط آن با رضایت از زندگی زناشویی برای برنامه‌ریزی‌های توسعه اجتماعی و فرهنگی آتی جامعه بسیار ضروری است. رضایت زناشویی یک وضعیت روانی است که منعکس کننده مزایا و هزینه‌های درک شده ازدواج با شخص خاصی است. هرچه شریک زندگی ازدواج، بیشتر به شخص متضرر شود؛ به طور کلی رضایت شخص از ازدواج و همسر کمتر می‌شود. به همین ترتیب، هرچه مزایای درک شده بیشتر باشد، شخص از ازدواج با همسر خود راضی تر خواهید بود (Bradberry, 2019, pp. 158). در تعریفی ساده تر می‌توان گفت رضایت زناشویی، انطباق

رفتارهای زناشویی زوج‌ها با یکدیگر وجود تفاهم و هم‌دلی و عشق بین آنهاست. به عبارت دیگر رضایت زناشویی، وجود یک رابطه دوستانه منطقی، تفاهم، درک یکدیگر و ارضای نیازهای مادی و معنوی زن و مرد است. رضایت زناشویی یک تجربه فردی در ازدواج هست که اشخاص آنرا با توجه به میزان شادی و خوشی در زندگی زناشویی محاسبه می‌کنند، این امر به توقعات، احتیاج‌ها و خواسته‌ها و تمایلات اشخاص در ازدواجشان بستگی دارد. رضایت زناشویی بر میزان رضایت بین زوج‌ها اشاره می‌کند، که این امر به مفهوم میزان رضایتی هست که زوجین در روابط خویش آنرا حس می‌کنند (کیانلو، ۱۳۸۶: ۲۱۱). رضایت زناشویی یکی از عوامل موثر در ثبات و کارآمدی خانواده و در عین حال بهداشت روانی زوجین و فرزندان و همچنین جامعه است. متأسفانه عواملی نظیر مدرنیته، شهرنشینی، زندگی صنعتی، محرومیت اقتصادی، تحرک زیاد مسکونی و ناهمگونی جمعیت منجر به کاهش سرمایه اجتماعی در جامعه و خانواده می‌شود. و در نتیجه پائین بودن میزان سرمایه اجتماعی، خطر افتادن خانواده به وضعیت تله اجتماعی بسیار بالا خواهد رفت. با توجه به مطالب ذکر شده مساله پژوهش حاضر در این است که چه ارتباطی بین سرمایه اجتماعی با رضایت زندگی زناشویی وجود دارد؟

ادبیات موضوع

در میان نظریه پردازان علوم اجتماعی دیدگاه‌های متنوع و متفاوتی از اندیشمندان در خصوص سرمایه اجتماعی وجود دارد. در این پژوهش صرفاً به آراء نان‌لین و کلمن پرداخته خواهد شد که ضمن جامعیت و شمولیت تاریخی و تاثیرگذاری بر نظریه‌های دیگر بتواند مبانی مفهومی و نظری موضوع پژوهش را فراهم نماید.

نظریات نان‌لین (1982) در عرصه سرمایه اجتماعی خانواده از شهرت جهانی برخوردار است. طبق نظریه نان‌لین سرمایه اجتماعی ابزاری است برای تحکیم منابع و دفاع در برابر از دست دادن احتمالی منابع. او سه نوع نتیجه برای سرمایه اجتماعی ذکر می‌کند: سلامت جسمانی، سلامت روانی و رضایت از زندگی. لین معتقد است که روابط اجتماعی هویت و اعتبار را تقویت می‌کند، اطمینان فرد از ارزش خود به عنوان عضوی از یک گروه اجتماعی را افزایش می‌دهد و موجبات حمایت عاطفی و تأیید همگانی فرد: را نسبت به منابع معین فراهم می‌کند (توسلی و موسوی، ۱۳۸۴: ۱۱۱).

لین (1986) سه لایه از قیود اجتماعی را به عنوان دواير متحدالمرکز کشف کرد: پیوندی، آوندی، و اتصالی. نان‌لین ادعا می‌کند که این سه لایه شدت‌های متفاوتی از روابط را برای فرد تعریف می‌کنند. فرد در روابط پیوندی زمان و تلاشش را صرف خانواده و آشنایان نزدیک می‌کند. این روابط به شخص اجازه می‌دهند که هویت اجتماعی اش را با گروه‌ها و سازمان‌های بیرونی نیز حفظ کند. در روابط آوندی از حمایت گروه‌های بزرگتر خویشاوندی و همسایگی برخوردار می‌شود و در روابط اتصالی از مزایای عضویت در نهادها و گروه‌های داوطلبانه بهره‌مند می‌گردد. لایه‌های روابط بین انسان‌ها حاکی از درجات متفاوت صمیمیت، تعهد و الزام شخص است. از نظر نان‌لین لایه‌های بیرونی قیود اجتماعی فرصت‌هایی را به لحاظ ساختاری برای ارتقای لایه‌های درونی ایجاد می‌کنند. از دید او برخورداری از این سه نوع سرمایه و لایه روابط اجتماعی به خشنودی و رضایت فرد از زندگی خانوادگی‌اش می‌انجامد (Lin, 2007, p. 121). لین سپس تحقیقی را در سال 2007 به اتمام رساند که نتایجش را در گزارش سالانه انجمن جامعه‌شناسی آمریکا ارائه داد. او در آن کنگره به رابطه بین سرمایه اجتماعی و رضایت زناشویی پرداخت و در ارائه فرضیاتش بار دیگر بر همان چارچوب نظری و سه لایه روابط بین انسان‌ها تأکید کرد (Lin, Cook, and Ronalds, 2000, p. 75). از دید کلمن نیز سرمایه اجتماعی دو جزء دارد: ساختاری و شناختی. سرمایه ساختاری شامل دامنه، حوزه، انبوهی پیوندها و فعالیت‌های مشترک می‌شود، ولی جزء شناختی، تصورات حمایتی، عمل متقابل و اعتماد مشترک را دربرمی‌گیرد. جزء ساختاری در واقع چیزی است که مردم انجام می‌دهند، اما جزء شناختی آن چیزی است که مردم احساس می‌کنند. خانواده همزمان هم

سرمایه اجتماعی و هم سلامتی و خوشبختی افرادش را با شکلدادن و حفظ پیوندهایش با دیگر مردم حفظ می‌کند (Coleman, 1988, p. 211).

چارچوب نظری پژوهش حاضر ترکیبی از نظریه نان لین در مورد نقش سرمایه اجتماعی در خوشبختی و سلامت خانواده از یک سو و نظریه کلمن را مد نظر قرار می‌دهد. از آنجا که نان لین یکی از نظریه پردازان مهم و معاصر در زمینه سرمایه اجتماعی در سطح خرد (گروه‌های کوچک) محسوب می‌شود و نیز از آنجا که تحقیقات او در همین زمینه به عنوان مرجع و چارچوب نظری در پژوهش‌های سطح خرد مورد استفاده قرار می‌گیرد، محقق سعی می‌کند نظریه سرمایه اجتماعی او را به عنوان چارچوب نظری این تحقیق برگزیند. او سعی کرده سرمایه اجتماعی را در چند بعد (درونگرویی، برون‌گرویی و فراگرویی) مورد سنجش قرار دهد (مقصودی و همکاران، ۱۳۹۰: ۷۸). محقق در این تحقیق تلاش می‌کند از ترکیب این ابعاد با عناصر سرمایه اجتماعی (ساختاری، شناختی و رابطه‌ای) به یک تلفیق نظریه دست یابد. همچنین تلاش می‌شود از این دو نظریه در طول تحقیق به عنوان هدایتگر راه برای ارائه فرضیات استفاده شود. با ترکیب نظریه نان لین و جیمز کلمن شش نوع سرمایه اجتماعی به دست می‌آید:

۱- سرمایه درون‌گرویی ساختاری: به روابط غیررسمی، شدید، بادوام و چهره به چهره که درون خانواده وجود دارد اشاره می‌کند و وسعت و شدت پیوندها و روابط درون خانواده را شامل می‌شود. این نوع سرمایه مؤلفه‌های میزان تعاملات بین زوجین، میزان حضورشان در منزل، میزان گفتگو و تفریح و سرگرمی با یکدیگر را دربرمی‌گیرد.

۲- سرمایه برون‌گرویی ساختاری: این بعد از سرمایه اجتماعی به روابط عینی و پیوندهای خارج از خانه افراد در درون اجتماع کلی‌تر اشاره دارد و شامل ارتباطات اجتماعی (مانند میزان رفت و آمد خانوادگی، بین نسلی و ارتباطات با اقوام، آشنایان و همسایه‌ها) می‌شود.

۳- سرمایه درون‌گرویی شناختی: شامل آن بعد از سرمایه است که به حمایت، بده بستان، اعتماد، هنجارها و ارزش‌های درون خانواده اشاره دارد و کنش‌های متقابل میان زوجین را تحت تأثیر قرار می‌دهد. این سرمایه شامل مؤلفه‌هایی چون سطح انتظارات زوجین از هم، اعتماد به هم، همبستگی، تعهد و مسئولیت، توافق ارزشی، صداقت و درستکاری در روابط زناشویی و بده بستان‌ها، نحوه تقسیم کار خانگی و توافق ارزشی با یکدیگر می‌شود.

۴- سرمایه برون‌گرویی شناختی: به بعد دیگری از سرمایه اجتماعی می‌پردازد. در واقع، به آن چیزی که افراد فکر یا احساس می‌کنند) به عنوان مثال آیا آنها به سایر افراد اعتماد می‌کنند؟ این سرمایه شامل اعتماد به دیگران نزدیک و دور خارج از خانواده، همکاری و حمایت اجتماعی با آنها می‌شود (شارع پور، ۱۳۸۷: ۸۸).

۵- سرمایه درون‌گرویی ارتباطی: شامل آن بعد از سرمایه است که به مناسبات فردی رودررو و میزان تعاملات در خانواده (درونی) از نظر وسعت و شدت این روابط می‌پردازد.

۶- سرمایه برون‌گرویی ارتباطی: شامل آن بعد از سرمایه است که به مناسبات فردی رودررو و میزان تعاملات در خانواده (بیرونی) از نظر وسعت و شدت این روابط می‌پردازد.

دو بعد ارتباطی و ساختاری، جنبه کمی سرمایه اجتماعی و بعد شناختی، جنبه کیفی آن را می‌سنجد.

پیشینه تجربی پژوهش

در بررسی ادبیات تجربی به برخی مطالعات انجام شده که بطور مستقیم یا غیر مستقیم با موضوع مرتبط می‌باشد در جدول ذیل اشاره می‌شود.

جدول (۱) پیشینه‌های تحقیق

سال پژوهش	نام پژوهشگر	عنوان پژوهش	یافته‌های پژوهش
۱۳۹۰	مقصودی و همکاران	بررسی جامعه شناختی رابطه سرمایه اجتماعی و رضایت زناشویی در زوجین شهر کرمان	که از میان ابعاد متغیر سرمایه اجتماعی و سایر متغیرها چهار متغیر سرمایه درونگروهی شناختی، برون گروهی شناختی و منزلت فرد در روابط قدرت خانواده مهمترین تبیین کننده‌های رضایت همسران از یکدیگرند.
۱۳۹۰	توکلی و همکارانش	ارتباط بین سرمایه اجتماعی در خانواده با سلامت روانی زوجین	که از میان ابعاد متغیر سرمایه اجتماعی و متغیرهای زمینه ای، ۴ متغیر زیر می‌باشند این ۴ متغیر عبارتند از: ۱- درون گروهی شناختی ۲- برون گروهی شناختی ۳- رضایت از زندگی زناشویی ۴- منزلت فردی
۱۳۹۳	قلی زاده و همکاران	بررسی مولفه‌های سرمایه اجتماعی بر رضایت زناشویی	تمامی مولفه‌های سرمایه اجتماعی بر رضایت زناشویی اثر مثبت و معنی داری دارد.
۱۳۹۶	حیدری	رابطه چندگانه میان رضایت از زندگی، رضایت جنسی و رضایت زناشویی با بهبود کیفیت زناشویی زنان متأهل	بین متغیرهای رضایت زناشویی، رضایت از زندگی و رضایت جنسی با بهبود کیفیت زندگی زناشویی به طور جداگانه رابطه مثبت و معنی داری وجود دارد
۱۳۹۷	شریتیان و همکاران	رابطه بین سرمایه اجتماعی، کیفیت زندگی، رضایت از زندگی و بهزیستی اجتماعی	سرمایه اجتماعی، کیفیت زندگی و رضایت زندگی بر بهزیستی اجتماعی تأثیر مستقیم دارند و همچنین کیفیت زندگی و رضایت از زندگی در رابطه بین سرمایه اجتماعی با بهزیستی اجتماعی، نقش میانجی گرایانه ایفا می‌کنند.
۱۳۹۷	رحیمی و همکاران	تحلیل رابطه بین سرمایه اجتماعی و سرمایه روان شناختی در دانشجویان دختر دانشگاه کاشان	سرمایه اجتماعی با هر یک از مولفه‌های سرمایه روان شناختی، رابطه مثبت و معنادار وجود دارد.
۱۳۹۷	حمیدی زاده	واکاوی افول سرمایه اجتماعی در ایران	نتایج پژوهش نشان داد در مجموع، ۹۴ عامل در افول سرمایه اجتماعی اثر گذارند
۱۳۹۸	اکبری و همکاران	تعیین نقش سرمایه اجتماعی و سرمایه روانشناختی در پیش بینی صمیمیت زناشویی زوجین	بین نمره کل سرمایه اجتماعی و خرده مقیاس‌های عاملیت اجتماعی، عامل با خانواده و دوستان، مشارکت در جامعه محلی، تحمل تنوع، تعاملات شغلی و ارزش زندگی و بین نمره کل سرمایه روانشناختی و خرده مقیاس‌های تاب آوری، امیدواری، خوش بینی و خودکارآمدی با صمیمیت زناشویی زوجین رابطه مثبت و معنادار وجود دارد.
۱۳۹۸	لقمان و همکاران	تأثیر متقابل مؤلفه‌های سرمایه اجتماعی بر کیفیت زندگی در محله‌های شهری با استفاده از روش معادلات ساختاری	که از طریق افزایش اعتماد به عنوان تأثیر گذارترین شاخص سرمایه اجتماعی می‌توان به ارتقای کیفیت زندگی محله‌های شهری دست یافت
۱۳۹۸	یزدان پناه و همکاران	رابطه اشتغال زنان بر میزان رضایت از زندگی زناشویی در زوجین شهرستان لار	نتایج نشان داد که زنان خانه دار کمترین رضایت را دارند.
۱۳۹۸	نजारزادگان و فرهادی	اثربخشی کیفیت زندگی درمانگری بر مهارت‌های ارتباطی، اعتیاد به فضای مجازی، رضایت زناشویی و خودنظم جویی هیجانی در زوجین	کیفیت زندگی درمانگری زوجین ممکن است به عنوان روشی جدید و مؤثر در بهبود اعتیاد به فضای مجازی، خودنظم جویی هیجانی، مهارت‌های ارتباطی، و رضایت زناشویی زوجین مورد استفاده قرار گیرد.
۱۳۹۹	محسن زاده و همکاران	نقش سرمایه اجتماعی در شکل گیری الگوی ارتباطی بیماران مبتلا به سرطان، مغز و اعصاب و قلب و عروق در بیمارستان‌های شهر رشت	متغیر مشارکت در جامعه محلی، بالاترین اثر مستقیم (۰/۵۲۰) را بر الگوی رابطه ی بیمار دارد؛ اما متغیر ارزش زندگی در مجموع با اثر مستقیم و غیرمستقیم (۰/۸۲۴)، بالاترین سهم را در تبیین واریانس الگوی رابطه ی بیمار دارد.
۲۰۱۵	لوکومی و دیگران	بررسی سرمایه اجتماعی کیفیت زندگی در میان کهنسالان در بوگوتا	شاخص‌های سرمایه اجتماعی به صورت مستقیم و مثبت با ابعاد فیزیکی و روانی کیفیت زندگی مرتبط بوده است.
۲۰۱۵	حمدان و همکاران	سرمایه اجتماعی و کیفیت زندگی در مالزی	شاخص‌های سرمایه اجتماعی به صورت مستقیم و مثبت با ابعاد فیزیکی و روانی کیفیت زندگی مرتبط بوده است.
۲۰۱۶	اوبرادون	نقش سرمایه اجتماعی بر رضایت همسران	حمایت اجتماعی اثر معنی دار و مثبتی بر رضایت همسران دارد.
۲۰۱۷	لین و همکاران	رابطه حمایت اجتماعی با رضایت زناشویی	قیود اجتماعی خوشاوندی با رضایت زناشویی ارتباط دارد که مهمترین دلیل آن نیز تعداد و کمیت تماس‌های روزانه افراد است که این تأثیر را افزایش می‌دهد.

سال پژوهش	نام پژوهشگر	عنوان پژوهش	یافته‌های پژوهش
۲۰۱۷	کریمزاده و همکاران	تأثیر سرمایه اجتماعی بر کیفیت زندگی: در هندوستان	رابطه معنی داری بین سرمایه اجتماعی و کیفیت زندگی وجود داشته است
۲۰۱۸	ویانا کمپوس و همکاران	سرمایه اجتماعی و کیفیت زندگی در دانش آموزان نوجوان در برزیل	نوجوانان با سرمایه اجتماعی فراوان دارای کیفیت زندگی مطلوب تری بوده اند
۲۰۱۸	اینا با و همکاران	تأثیر سرمایه اجتماعی بر رضایت از زندگی در سریلانکا	سرمایه اجتماعی اثر معنی داری بر رضایت از زندگی افراد دارد و در این میان مولفه‌های عمومی سرمایه اجتماعی اثر گذاری بیشتری از خود نشان دادند.
۲۰۱۹	کاواساکی و همکاران	رابطه سرمایه اجتماعی با رضایت از زندگی در کشور در ژاپن	سرمایه اجتماعی شناختی با رضایت از زندگی در سطح خانوادگی مرتبط است
۲۰۱۹	هیمانشا و همکاران	تأثیرات سرمایه اجتماعی بر کیفیت زندگی در بزرگسالان سالمند در هند	ارتباط بسیار قوی بین سرمایه اجتماعی و ازدواج و کیفیت رابطه زناشویی که یکی از مولفه کیفیت زندگی است برقرار است.
۲۰۱۹	لیوانی و همکاران	نقش سرمایه اجتماعی بر رضایت از زندگی شهروندان در کشور عراق	آن دسته از خانواده هایی که در آنان سطح بالاتری از سرمایه اجتماعی مشاهده می شد، از رضایت و کیفیت زندگی بهتری از جمله در بحث زندگی زناشویی و ارتباط با همسر برخوردار بودند.

با مطالعه و بررسی پیشینه پژوهش در بالا و با توجه به اهمیتی که هر دو متغیر سرمایه اجتماعی و رضایت زناشویی دارند می توان این گونه بیان نمود که در پژوهش های خارجی اثرگذاری سرمایه اجتماعی به جد مورد تاکید و تحقیق قرار گرفته و اثرگذاری آن بر رضایت رضایت زناشویی است در کشورهای مختلفی بررسی گشته است اما شواهدی از بررسی اثر مستقیم آن بر رضایت زناشویی زوجین که موضوع این پژوهش است مشاهده نمی گردد. در پژوهش های داخلی نیز تنها پژوهش هایی که با این موضوع صورت گرفته توسط مقصودی و همکاران (۱۳۹۰) و قلی زاده و همکاران (۱۳۹۳) در شهر کرمان است. با این وجود، می توان نوآوری این پژوهش از این جهت است که با در نظر گرفتن مدت زمان گذشته از این دو پژوهش و تغییر و تحولاتی که در این چند سال جوامع اجتماعی سپری کرده اند ضرورت بررسی مجدد اثرگذاری سرمایه اجتماعی بر رضایت زناشویی و برآورد میزان اثرگذاری آن را می طلبد. همچنین نوآوری دیگر آن این است که این بررسی تا کنون در شهرستان نهاوند و مناطق غربی کشور که دارای ویژگی های نژادی، فرهنگی، اجتماعی و... متفاوت از از مناطق شرقی کشور است، بررسی می گردد.

روش تحقیق

این پژوهش توصیفی - همبستگی است. این مطالعه از نظر معیار زمان، مقطعی، به لحاظ ماهیت، کاربردی و از منظر وسعت، پهنانگیر است. جامعه آماری پژوهش، کلیه ی افراد متأهل شهرستان نهاوند می باشند (که با همسر و یا شوهر خود در حال زندگی زناشویی هستند) که تعداد آنها در حدود ۲۰/۰۰۰ نفر می باشد. برای برآورد حجم نمونه از جدول نمونه گیری کرجسی و مورگان استفاده می شود که با توجه به حجم جامعه، حجم نمونه ۳۸۶ نفر برآورد گردید. در این پژوهش با توجه به وضعیت جغرافیایی شهر نهاوند، از روش نمونه گیری خوشه ای چند مرحله ای استفاده شد. برای گردآوری داده ها از ابزار پرسشنامه محقق ساخته استفاده شده است. پرسشنامه تحقیق حاوی سوالات بسته تنظیم گردیده است که شامل دو بخش می باشد؛ بخش اول در بر گیرنده مشخصات جمعیت شناختی پاسخ دهندگان است و بخش دوم سوالات مربوط به فرضیات تحقیق می باشد که حاوی ۲۸ پرسش است. تجزیه و تحلیل حاصل از این پژوهش با استفاده از نرم افزار SPSS در دو سطح توصیفی و استنباطی انجام شده است. در بخش آمار توصیفی از مشخصه های آماری مانند فراوانی، میانگین، انحراف معیار و درصد فراوانی و در بخش آمار استنباطی نیز از آزمون همبستگی استفاده شده است.

در پژوهش حاضر روایی^۱ صوری و محتوایی پرسشنامه‌ها با استفاده از نظرات اساتید خبره بررسی و تأیید گردید و برای مشخص شدن پایایی پرسشنامه از روش آلفای کرونباخ استفاده شد. اگر ضریب آلفا بیشتر از ۰/۷ باشد پرسشنامه از پایایی قابل قبولی برخوردار است.

جدول (۲) محاسبه پایایی سوالات مربوط به پرسشنامه پژوهش اصلی

متغیر	آلفای کرونباخ	تعداد
رضایت زناشویی	۰/۷۹	۱۰
سرمایه اجتماعی	۰/۷۸	۱۸
سرمایه درون گروهی ساختاری	۰/۸۱	۳
سرمایه برون گروهی ساختاری	۰/۸۶	۳
سرمایه درون گروهی شناختی	۰/۷۹	۳
سرمایه برون گروهی شناختی	۰/۷۶	۳
سرمایه درون گروهی ارتباطی	۰/۷۱	۳
سرمایه برون گروهی ارتباطی	۰/۸	۳

جدول فوق آلفای کرونباخ و تعداد سوالات مربوط به متغیرهای پژوهش را ارائه می‌دهد. از آن جایی که مقدار آلفای کرونباخ برای همه آنها بزرگ‌تر از ۰/۷ است لذا سوالات پرسشنامه از پایایی قابل قبولی برخوردار می‌باشد.

یافته‌های توصیفی

جدول (۳) آمار توصیفی پاسخگویان

متغیر	نوع متغیر	فراوانی	درصد فراوانی
جنسیت	زن	۱۹۳	۵۰
	مرد	۱۹۳	۵۰
سن	کمتر از ۳۰ سال	۳۲	۸
	۳۰ تا ۴۰	۱۳۴	۳۵
	۴۱ تا ۵۰	۱۵۰	۳۹
	۵۱ سال به بالا	۷۰	۱۸
مدرک تحصیلی	زیر دیپلم	۱۷	۵
	دیپلم	۱۶۳	۴۲
	کارشناسی	۱۰۰	۲۶
	کارشناسی ارشد	۹۴	۲۴
	دکتری	۱۲	۳
مدت ازدواج	کمتر از ۱۰ سال	۸۹	۲۳
	۱۱ تا ۲۰ سال	۲۳۷	۶۱
	۲۱ تا ۳۰ سال	۵۳	۱۴
	۳۱ سال به بالا	۷	۲

¹ validity

جدول فوق نشان می‌دهد که جنسیت پاسخ دهندگان (افراد نمونه) برابر است. همچنین بیشتر افراد پاسخگو در دامنه سنی ۳۰ تا ۴۰ و ۴۰ تا ۵۰ سال هستند و این بیانگر این است که اکثر افراد جامعه جوان می‌باشند. از نظر سطح تحصیلات نیز، سطح تحصیلات اکثر پاسخ دهندگان دیپلم می‌باشد و اکثر افراد نمونه در سطح تحصیلات مناسبی برخوردار هستند. همچنین اکثر افراد پاسخگو دارای سابقه ازدواج ۱۰ تا ۲۰ سال هستند و این وضعیت بیانگر این است که با توجه به طول مدت ازدواج، زوجها نسبت به همدیگر از شناخت کافی برخوردارند.

یافته‌های استنباطی پژوهش

همانگونه که در جدول مشاهده می‌شود ماتریس همبستگی برای دو متغیر سرمایه اجتماعی و رضایت زناشویی زوجین ارایه شده است. مقدار سطح معنی داری در جدول (۴)، ۰/۰۰۰ می‌باشد که نشان می‌دهد سطح معنی داری برای متغیرها به دست آمده کمتر از ۰/۰۵ است و این به بدان معناست که بین این متغیرها همبستگی وجود دارند. همچنین ضریب همبستگی (۰/۵۵۴) نشان می‌دهد، همبستگی این دو متغیر از نوع مثبت می‌باشد یعنی با بالارفتن سرمایه اجتماعی، رضایت زناشویی افزایش می‌یابد. در نتیجه فرضیه اصلی تأیید می‌گردد.

جدول (۴) محاسبه ضریب همبستگی بین متغیرهای مستقل و وابسته

ردیف	متغیر	ضریب همبستگی	سطح معناداری
۱	سرمایه اجتماعی-رضایت زناشویی زوجین	۰/۵۵۴	۰/۰۰۰
۲	سرمایه درونگروهی ساختاری-رضایت زناشویی زوجین	۰/۱۳۲	۰/۰۲۳
۳	سرمایه برونگروهی ساختاری-رضایت زناشویی زوجین	۰/۴۴۸	۰/۰۰۱
۴	سرمایه درونگروهی شناختی-رضایت زناشویی زوجین	۰/۵۹۶	۰/۰۰۰
۵	سرمایه برونگروهی شناختی-رضایت زناشویی زوجین	۰/۳۴۷	۰/۰۰۰
۶	سرمایه درونگروهی ارتباطی-رضایت زناشویی زوجین	۰/۵۴۳	۰/۰۰۱
۷	سرمایه برونگروهی ارتباطی-رضایت زناشویی زوجین	۰/۴۱۸	۰/۰۲۶

مقدار سطح معنی داری در جدول ۴ برای سرمایه درونگروهی ساختاری و رضایت زناشویی زوجین، ۰/۰۲۳ می‌باشد که نشان می‌دهد سطح معنی داری برای متغیرها به دست آمده کمتر از ۰/۰۵ است و این به معنای آن است که بین این متغیرها همبستگی وجود دارند. همچنین ضریب همبستگی (۰/۱۳۲) نشان می‌دهد، همبستگی این دو متغیر از نوع مثبت می‌باشد یعنی با بالارفتن سرمایه درونگروهی ساختاری، رضایت زناشویی افزایش می‌یابد. در نتیجه فرضیه فرعی ۱ تأیید می‌گردد.

مقدار سطح معنی داری برای متغیرهای سرمایه برونگروهی ساختاری و رضایت زناشویی زوجین در جدول (۴)، ۰/۰۰۱ می‌باشد که نشان می‌دهد سطح معنی داری برای متغیرها به دست آمده کمتر از ۰/۰۵ است و این به بدان معناست که بین این متغیرها همبستگی وجود دارند. همچنین ضریب همبستگی (۰/۴۴۸) نشان می‌دهد، همبستگی این دو متغیر از نوع مثبت می‌باشد یعنی با بالارفتن سرمایه برونگروهی ساختاری، رضایت زناشویی افزایش می‌یابد. در نتیجه فرضیه فرعی ۲ تأیید می‌گردد. مقدار سطح معنی داری برای متغیرهای سرمایه درونگروهی شناختی و رضایت زناشویی زوجین، ۰/۰۰۰ می‌باشد که نشان می‌دهد سطح معنی داری برای متغیرها به دست آمده کمتر از ۰/۰۵ است و این به بدان معناست که بین این متغیرها همبستگی وجود دارند. همچنین ضریب همبستگی (۰/۵۹۶) نشان می‌دهد، همبستگی این دو متغیر از نوع مثبت می‌باشد یعنی با بالارفتن سرمایه درونگروهی شناختی، رضایت زناشویی افزایش می‌یابد. در نتیجه فرضیه فرعی ۳ تأیید می‌گردد.

مقدار سطح معنی داری در جدول (۴)، ۰/۰۰۰ می باشد که نشان می دهد سطح معنی داری برای متغیرها به دست آمده کمتر از ۰/۰۵ است و این به بدان معناست که بین متغیر سرمایه برون‌گروهی شناختی و رضایت زناشویی زوجین همبستگی وجود دارند. همچنین ضریب همبستگی (۰/۳۴۷) نشان می دهد، همبستگی این دو متغیر از نوع مثبت می باشد یعنی با بالا رفتن سرمایه برون‌گروهی شناختی، رضایت زناشویی افزایش می یابد. در نتیجه فرضیه فرعی ۴ تأیید می گردد. مقدار سطح معنی داری برای متغیر سرمایه درون گروهی ارتباطی و رضایت زناشویی زوجین، ۰/۵۴۳ می باشد که نشان می دهد سطح معنی داری برای متغیرها به دست آمده کمتر از ۰/۰۵ است و این به بدان معناست که بین متغیر سرمایه درون گروهی ارتباطی و رضایت زناشویی زوجین همبستگی وجود دارند. در نتیجه فرضیه فرعی ۵ تأیید می گردد.

همانگونه که مشاهده می شود ماتریس همبستگی برای دو متغیر سرمایه برون گروهی ارتباطی و رضایت زناشویی زوجین ارایه شده است. مقدار سطح معنی داری در جدول (۴)، ۰/۰۴۱۸ می باشد که نشان می دهد سطح معنی داری برای متغیرها به دست آمده کمتر از ۰/۰۵ است و این به بدان معناست که بین این متغیرها همبستگی وجود دارند. همچنین ضریب همبستگی (۰/۲۶۱) نشان می دهد، همبستگی این دو متغیر از نوع مثبت می باشد یعنی با بالا رفتن سرمایه برون گروهی ارتباطی، رضایت زناشویی افزایش می یابد. در نتیجه فرضیه فرعی ۶ تأیید می گردد.

بحث و نتیجه گیری

در تحقیق حاضر، هفت فرضیه مورد بررسی قرار گرفت. فرضیه اصلی به رابطه بین سرمایه اجتماعی و رضایت زناشویی زوجین شهر نهاوند پرداخت. باتوجه به تجزیه و تحلیل داده‌ها مشاهده می گردد که سرمایه اجتماعی با رضایت زناشویی زوجین شهر نهاوند رابطه دارد و هر چقدر که سرمایه اجتماعی تقویت گردد، رضایت زناشویی زوجین افزایش خواهد یافت؛ در نتیجه فرضیه اصلی تأیید می گردد. نتایج این فرضیه با نتایج پژوهش‌های مقصودی و همکاران (۱۳۹۰)، توکلی و همکاران (۱۳۹۰)، شربتیان و همکاران (۱۳۹۷)، اکبری و همکاران (۱۳۹۸)، لوکومی و همکاران (۲۰۱۵)، حمدان و همکاران (۲۰۱۵)، اورادون (۲۰۱۶)، کریمزاده و همکاران (۲۰۱۷)، کاواسکی و همکاران (۲۰۱۹) و لیوانی و همکاران (۲۰۱۹) همسو است. مقصودی و همکاران (۱۳۹۰) و توکلی و همکاران (۱۳۹۰) مستقیماً به بررسی رابطه سرمایه اجتماعی و رضایت زناشویی پرداختند و بیان می کنند که سرمایه اجتماعی به عنوان یک متغیر تاثیرگذار می تواند بر رضایت زناشویی اثر مستقیم گذاشته و منجر به افزایش سطح رضایت زوجین گردد. اما سایر محققین رضایت زناشویی را به عنوان یک مولفه و زیر مجموعه از رضایت زندگی در نظر گرفته و سپس به بررسی اثر سرمایه اجتماعی به آن پرداخته اند و آنان نیز به نتایج مشابه نتایج پژوهش حاضر رسیدند.

در تفسیر این پژوهش می توان گفت همان طور که در تعریف سرمایه اجتماعی آمده است سرمایه اجتماعی نوعی همگرایی و پیوند اجتماعی را بین افراد حاصل می کند بر همین مبنا می توان بیان نمود که بینش، نگرش و درکی که در طی تقویت سرمایه اجتماعی در افراد رخ می دهد می تواند در برقراری، حفظ و گسترش رفتار مطلوب با همسر بسیار یاری رسان باشد و به درک شخصیت طرف مقابل در زندگی زناشویی منجر گردد و این درک متقابل، رضایت زناشویی را به ارمغان می آورد. از طرف دیگر بینش حاصل از سرمایه اجتماعی توقعات ناپخته و غیرضروری افراد را نسبت به همسرانشان کاهش می دهد که این خود منجر به افزایش رضایتمندی می گردد.

فرضیه فرعی ۱ به ارتباط بین سرمایه درون‌گروهی ساختاری با رضایت زناشویی زوجین شهر نهاوند می پردازد. باتوجه به تجزیه و تحلیل داده‌ها مشاهده می گردد که سرمایه درون‌گروهی ساختاری با رضایت زناشویی زوجین شهر نهاوند رابطه دارد و هر چقدر که سرمایه درون‌گروهی ساختاری تقویت گردد، رضایت زناشویی زوجین افزایش خواهد یافت؛ در نتیجه فرضیه ۱ تأیید می گردد. نتایج این فرضیه با نتایج پژوهش‌های مقصودی و همکاران (۱۳۹۰)، توکلی و همکاران (۱۳۹۰) قلی زاده و همکاران (۱۳۹۳)

همسوست. همه این پژوهش گران به صراحت در تحقیقات خود بیان می‌کنند که مولفه درونگرایی ساختاری اثر معنی داری بر افزایش رضایت زناشویی زوجین دارد.

در تفسیر این نتیجه می‌توان گفت از آنجا که سرمایه درونگرایی ساختاری به روابط غیررسمی، بادوام و چهره به چهره که درون خانواده وجود دارد اشاره می‌کند و وسعت و شدت پیوندها و روابط درون خانواده را شامل می‌شود. می‌تواند با بالا بردن میزان تعاملات بین زوجین، میزان حضورشان در منزل، میزان گفتگو و تفریح و سرگرمی با یکدیگر میزان رضایتمندی زوج از همدیگر را افزایش دهد.

در فرضیه فرعی ۲ ارتباط بین سرمایه برونگرایی ساختاری با رضایت زناشویی زوجین شهر نهاوند مد نظر است. باتوجه به تجزیه و تحلیل‌ها داده‌ها مشاهده می‌گردد که سرمایه برونگرایی ساختاری با رضایت زناشویی زوجین شهر نهاوند رابطه دارد و هر چقدر که سرمایه برونگرایی ساختاری تقویت گردد، رضایت زناشویی زوجین افزایش خواهد یافت؛ در نتیجه فرضیه ۲ تأیید می‌گردد.

نتایج این فرضیه با نتایج پژوهش‌های مقصودی و همکاران (۱۳۹۰)، توکلی و همکاران (۱۳۹۰) قلی زاده و همکاران (۱۳۹۳) همسوست. همه این پژوهش گران در نتایج خود بیان می‌کنند که مولفه برونگرایی ساختاری اثر معنی داری بر افزایش رضایت زناشویی زوجین دارد.

در تفسیر این نتیجه می‌توان گفت این بعد از سرمایه اجتماعی به روابط عینی و پیوندهای خارج از خانه افراد در درون اجتماع اشاره دارد و شامل ارتباطات اجتماعی مانند میزان رفت و آمد خانوادگی، بین نسلی و ارتباطات با اقوام، آشنایان و همسایه‌ها می‌شود. بنابراین اگر فرد با بهره‌گیری از این نوع سرمایه اجتماعی به رفت و آمد و معاشرت با افراد محبوب همسر خود (همچون پدر و مادر همسر، دوستان همسر و...) پردازد. منجر به افزایش سطح رضایت همسر خود و در نتیجه رضایت زناشویی می‌گردد.

باتوجه به تجزیه و تحلیل‌ها داده‌ها مشاهده می‌گردد که فرضیه سوم که سرمایه درونگرایی شناختی با رضایت زناشویی زوجین شهر نهاوند است رابطه دارد و هر چقدر که سرمایه درونگرایی شناختی تقویت گردد، رضایت زناشویی زوجین افزایش خواهد یافت؛ در نتیجه فرضیه ۳ تأیید می‌گردد. نتایج این فرضیه با نتایج پژوهش‌های مقصودی و همکاران (۱۳۹۰)، توکلی و همکاران (۱۳۹۰) قلی زاده و همکاران (۱۳۹۳) همسوست. همه این پژوهش گران به صراحت در تحقیقات خود بیان می‌کنند که مولفه درونگرایی شناختی اثر معنی داری بر افزایش رضایت زناشویی زوجین دارد. مقصودی و همکاران (۱۳۹۰) و توکلی و همکاران (۱۳۹۰) در خصوص شدت این اثرگذاری بیان می‌کنند که، اثرگذاری این مولفه بسیار بیشتر و شدیدتر از سرمایه درونگرایی ساختاری است و با شدت و شتاب بیشتری نسبت به سرمایه درونگرایی ساختاری می‌تواند منجر به افزایش رضایت زناشویی زوج گردد.

در تفسیر این نتیجه می‌توان گفت سرمایه درونگرایی شناختی شامل آن بعد از سرمایه است که به حمایت، بده بستان، اعتماد، هنجارها و ارزش‌های درون خانواده اشاره دارد و کنش‌های متقابل میان زوجین را تحت تأثیر قرار می‌دهد. این سرمایه شامل مؤلفه‌هایی چون سطح انتظارات زوجین از هم، اعتماد به هم، همبستگی، تعهد و مسئولیت، توافق ارزشی، صداقت و درستکاری در روابط زناشویی و بده بستان‌ها، نحوه تقسیم کار خانگی و توافق ارزشی با یکدیگر می‌شود بنابراین یک فرد با تشکیل و پایبندی به مواردی که ذکر گردید میتواند رضایت همسرش را نسبت به خود جلب نماید و سطح رضایت زناشویی را بالا برد.

فرضیه فرعی ۴ به ارتباط بین سرمایه برونگرایی شناختی با رضایت زناشویی زوجین شهر نهاوند می‌پردازد. باتوجه به تجزیه و تحلیل‌ها داده‌ها مشاهده می‌گردد که سرمایه برونگرایی شناختی با رضایت زناشویی زوجین شهر نهاوند رابطه دارد و هر چقدر که سرمایه برونگرایی شناختی تقویت گردد، رضایت زناشویی زوجین افزایش خواهد یافت؛ در نتیجه فرضیه ۴ تأیید می‌گردد. نتایج این فرضیه با نتایج پژوهش‌های مقصودی و همکاران (۱۳۹۰)، توکلی و همکاران (۱۳۹۰) قلی زاده و همکاران (۱۳۹۳) همسوست.

همه این پژوهش‌گران به صراحت در تحقیقات خود بیان می‌کنند که مولفه برون‌گروهي شناختی اثر معنی‌داری بر افزایش رضایت زناشویی زوجین دارد. مقصودی و همکاران (۱۳۹۰) و توکلی و همکاران (۱۳۹۰) در خصوص شدت این اثرگذاری بیان می‌کنند که، اثرگذاری این مولفه بسیار بیشتر و شدیدتر از سرمایه برون‌گروهي ساختاری است و با شدت و شتاب بیشتری نسبت به سرمایه برون‌گروهي ساختاری می‌تواند منجر به افزایش رضایت زناشویی زوج گردد.

در تفسیر این نتیجه می‌توان گفت این بخش از سرمایه اجتماعی در واقع، به آن چیزی که افراد فکر یا احساس می‌کنند؛ می‌پردازد این سرمایه شامل اعتماد به دیگران نزدیک و دور خارج از خانواده، همکاری و حمایت اجتماعی با آنها می‌شود و می‌تواند رضایت فرد را در خصوص ارتباطات اجتماعی همسر خود با سایر افراد خارج از خانواده شکل دهد که این بخشی از رضایت زناشویی محسوب می‌شود.

باتوجه به تجزیه و تحلیل‌ها داده‌های فرضیه فرعی پنجم مشاهده می‌گردد که سرمایه درون‌گروهي ارتباطی با رضایت زناشویی زوجین شهر نهاوند رابطه دارد. نتایج این فرضیه با نتایج پژوهش‌های توکلی و همکاران (۱۳۹۰) همگرا است. این پژوهش‌ها در نتایج خود بیان می‌کنند که مولفه سرمایه درون‌گروهي ارتباطی اثر معنی‌داری بر افزایش رضایت زناشویی زوجین دارد.

در فرضیه فرعی ۶ به بررسی ارتباط بین سرمایه برون‌گروهي ارتباطی با رضایت زناشویی زوجین شهر نهاوند پرداخته می‌شود. باتوجه به تجزیه و تحلیل‌ها داده‌ها مشاهده می‌گردد که برون‌گروهي ارتباطی با رضایت زناشویی زوجین شهر نهاوند رابطه دارد و هر چقدر که سرمایه برون‌گروهي ارتباطی تقویت گردد، رضایت زناشویی زوجین افزایش خواهد یافت؛ در نتیجه فرضیه ۶ تأیید می‌گردد. نتایج این فرضیه با نتایج پژوهش‌های مقصودی و همکاران (۱۳۹۰)، توکلی و همکاران (۱۳۹۰) قلی‌زاده و همکاران (۱۳۹۳) همسوست. همه این پژوهش‌گران در نتایج خود بیان می‌کنند که سرمایه برون‌گروهي ارتباطی اثر معنی‌داری بر افزایش رضایت زناشویی زوجین دارد.

در تفسیر این نتیجه می‌توان گفت که اساس و شالوده مولفه سرمایه برون‌گروهي ارتباطی را روابط شخصی موثر بر رفتار انسان که انگیزه‌های اجتماعی آنها را ارضا می‌کند شکل می‌دهد. در جامعه، شخصی که روابط اجتماعی خود با سایرین مبتنی بر حسن ظن قرار دهد و به سایرین اعتماد داشته باشد دارای منش نیکو و کردار با وقار نسبت به افرادی که در اطراف خود هستند، می‌گردد. این منش و کردار به صورت مستقیم و غیرمستقیم بر رفتار صمیمانه در خانواده به ویژه در خصوص همسر اثر گذاشته و رضایت زناشویی را افزایش می‌دهد.

در انتهای مقاله پیشنهاد می‌گردد این پژوهش در سایر شهرها و استان‌ها نیز انجام گردد و نتایج آن با یکدیگر مقایسه گردد. تا اثر تفاوت‌های نژادی، قومیتی، فرهنگی و... بررسی گردد. همچنین پیشنهاد می‌گردد که این پژوهش در بازه‌های زمانی متفاوتی از زندگی زناشویی افراد همچون ابتدای ازدواج، پس از به دنیا آمدن فرزندان و پس از خروج فرزندان از خانواده انجام گیرد تا اثر شرایط زمانی و موقعیتی بر این متغیرها بررسی گردد.

منابع

۱. اکبری، بهمن. فرگت، آزاده. علی‌خواه، ساناز. مجیدی، ملیناز (۱۳۹۸) نقش سرمایه اجتماعی و روانشناختی در پیش‌بینی صمیمیت زناشویی زوجین، مجله پژوهش‌های روان‌شناسی اجتماعی، دوره ۳، شماره ۳۳، صص ۹۵-۱۱۴.
۲. توسلی، غلامعباس و موسوی، مرضیه. (۱۳۸۴) مفهوم سرمایه اجتماعی در نظریات کلاسیک و جدید با تأکید بر نظریه‌های سرمایه اجتماعی، نامه علوم اجتماعی، شماره ۲۶، صص ۱-۳۲.
۳. توکل، محمد. معیدفر، سعید. مقصودی، سوده (۱۳۹۰) بررسی جامعه‌شناختی رابطه سرمایه اجتماعی و سلامت روانی در زوجین شهر کرمان، بررسی‌های مسایل اجتماعی ایران (نامه علوم اجتماعی)، دوره ۲، شماره ۵-۶، صص ۱۶۹-۱۹۴.

۴. حیدری، مرضیه (۱۳۹۶) بررسی روابط چندگانه میان رضایت از زندگی، رضایت زناشویی و رضایت جنسی با بهبود کیفیت زندگی زناشویی زنان متأهل شهرستان آباد، *مجله زن و جامعه*، شماره ۴، صص ۲۵-۴۷.
۵. شارع پور، محمود (۱۳۸۷) فرسایش سرمایه اجتماعی و پیامدهای آن، *مجله انجمن جامعه شناسی ایران*، شماره ۳، صص ۹۲-۱۲۵.
۶. شربتیان، محمدحسن. عزیزاده خانقاهی، سامره (۱۳۹۷) رابطه بین سرمایه‌ی اجتماعی، رضایت از زندگی، رضایت از زندگی و به زیستی اجتماعی، *مجله پژوهشنامه مددکاری اجتماعی*، دوره ۲، شماره ۶، صص ۱۶۵-۲۰۸.
۷. قلی زاده، آذر. اسماعیلیان اردستانی، زهره (۱۳۹۳) نقش مولفه‌های سرمایه اجتماعی بر رضایت زناشویی دانشجویان متأهل، *مجله دانش و پژوهش در روان‌شناسی کاربردی*، دوره ۱۵، شماره ۲، صص ۳۷-۴۶.
۸. کیوانلو، عباس (۱۳۸۶) *عوامل مؤثر بر رضایتمندی زناشویی*، نخستین کنگره سراسری آسیب شناسی خانواده در ایران، تهران: دانشگاه شهید بهشتی.
۹. مقصودی، سوده. سعید معیدفر، سعید. توکل، محمد (۱۳۹۰) بررسی جامعه شناختی رابطه سرمایه اجتماعی و رضایت زناشویی در زوجین شهر کرمان، *مجله مطالعات اجتماعی*، دوره ۵، شماره ۱، صص ۲۶-۴۰.
۱۰. یزدان پناه، فریده. جورکش، فاطمه. دهقان، عزیزاله. جعفر نژاد، ابوبکر (۱۳۹۷) بررسی رابطه اشتغال زنان بر میزان رضایت از زندگی زناشویی در زوجین شهرستان لار، *مجله دانشگاه علوم پزشکی جیرفت*، دوره ششم، شماره یک، صص ۸۱۵ تا ۸۵۶.
۱۱. نجارزادگان، فاطمه. فرهادی، هادی (۱۳۹۸) اثربخشی کیفیت زندگی درمانگری بر مهارت‌های ارتباطی، اعتیاد به فضای مجازی، رضایت زناشویی و خودنظم جویی هیجانی در زوجین، *مجله علوم روانشناختی*، دوره ۰۸، شماره ۴۷، صص ۲۵۶-۲۴۷.
۱۲. لقمان، مونا. سعیده زرابادی، زهراسادات. بهزادفر، مصطفی (۱۳۹۸). بررسی تأثیر متقابل مؤلف‌های سرمایه اجتماعی بر کیفیت زندگی در محل‌های شهری با استفاده از روش معادلات ساختاری (مورد مطالعه: محله‌های سلطان میراحمد و فین کاشان)، *دوفصلنامه معماری ایرانی*، شماره ۱۵، صص ۲۱۷-۲۴۰.
۱۳. محسن زاده گل‌افزانی، سمیه. افقی، نادر. مسعودنیا، ابراهیم (۱۳۹۸). بررسی نقش سرمایه اجتماعی در شک‌گیری الگوی ارتباطی بیمار بیماران مبتلا به سرطان، مغز و اعصاب و قلب و عروق در بیمارستان‌های شهر رشت، *مجله جامعه شناسی کاربردی*، دوره ۷۷، شماره ۱، صص ۳۷-۶۴.

Resources

1. Akbari, B. Ferguson, A. Alikhah, S. Majidi, M (2019) The role of social and psychological capital in predicting marital intimacy of couples, *Journal of Social Psychology Research*, 3(33), 95-114. (in Persian)
2. Tavassoli, G and Mousavi, M. (2005) The concept of social capital in classical and modern theories with emphasis on social capital theories, *Social Sciences Letter*, 1(26), 1-32. (in Persian)
3. Tawakul, M. Maidfar, S. Maghsoudi, S (2011) Sociological study of the relationship between social capital and psychological health in couples in Kerman, Study of social issues in Iran (*Social Sciences Letter*), 2(56), 169-194. (in Persian)
4. Heidari, M (2017) A Study of Multiple Relationships between Life Satisfaction, Marital Satisfaction and Sexual Satisfaction with Improving the Marital Quality of Married Women in Abadeh, *Journal of Women and Society*, 1(4), 25-47. (in Persian)
5. Sharipour, M (2008) Erosion of social capital and its consequences, *Journal of the Iranian Sociological Association*, 1(3), 92-125. (in Persian)
6. Sharbatian, M, Alizadeh Khaneghahi, S (2015) The Relationship between Social Capital, Life Satisfaction, Life Satisfaction and Social Bio-Journal, *Journal of Social Work Research*, 2(6), 165-208. (in Persian)
7. Qolizadeh, A. Ismailian Ardestani, Z (2014) The Role of Social Capital Components on Marital Satisfaction of Married Students, *Journal of Knowledge and Research in Applied Psychology*, 15(2), 37-46. (in Persian)
8. Kiwanloo, A (2007) Factors Affecting Marital Satisfaction, The First National Congress of Family Pathology in Iran, Tehran: Shahid Beheshti University. (in Persian)

9. Maghsoudi, S. Moeidfard, S. Tavakol, M (2011) Sociological study of the relationship between social capital and marital satisfaction in couples in Kerman, *Journal of Social Studies*, 5(1), 26-40. (in Persian)
10. Yazdanpanah, F. Jorkash, F. Dehghan, A. Jafarnejad, A (2015) A Study of the Relationship between Women's Employment and Marital Life Satisfaction in Couples in Lar County, *Journal of Jiroft University of Medical Sciences*, 6(1), 815-856. (in Persian)
11. Najarzagdegan, F. Farhadi, H (2019) The effectiveness of therapeutic quality of life on communication skills, cyberspace addiction, marital satisfaction and emotional self-regulation in couples, *Journal of Psychological Sciences*, 8(47), 256-247. (in Persian)
12. Loghman, M. Saeedeh Zarabadi, Z. Behzadfar, M (2020) Investigating the Interaction of Social Capital Authors on Quality of Life in Urban Areas Using Structural Equation Method (Case Study: Sultan Mirahmad and Fin Kashan Neighborhoods), *Iranian Quarterly Journal of Iranian Architecture*, 1(15), 217-240. (in Persian)
13. Mohsenzadeh Gol Afzani, S. Horizontal, r. Masoudnia, I(2019). Investigating the Role of Social Capital in Doubting the Patient Communication Pattern of Cancer, Neurology, Cardiovascular Patients in Rasht Hospitals, *Journal of Applied Sociology*, 77(1), 37-64.(in Persian)
14. Bradberry T. (2019) The effect of religiousness on marital satisfaction: *testing the mediator role marital problem solving between religiousness and marital satisfaction relationship*. Contemporary Family Therapy.
15. Coleman, J. S. (1988). "Social capital in the creation of human-capital." *American Journal of Sociology*, 94(1), 95-120.
16. Cox, E. (1995). *A Truly Civil Society: The Boyer Lectures*. Sydney, ABC Books.
17. Evans, W. R. and C. M. Carson (2005). "A social capital explanation of the relationship between functional diversity and group performance." *Team Performance Management* 11(7/8), 302-315.
18. Harell, A. (2009). "Equal Participation but Separate Paths? Women's Social Capital and Turnout." *Journal of Women Politics & Policy* 30(1), 1-22.
19. Hazleton, V. and W. Kennan (2000). "Social Capital: Reconceptualizing the Bottom Line." *Corporate Communications: An International Journal* 5(2), 81 - 87.
20. Himanshu, Himanshu Perianayagam Arokiasamy Bedanga, Talukdar (2019) Illustrative effects of social capital on health and quality of life among older adult in India: Results from WHO-SAGE India, *Archives of Gerontology and Geriatrics*, Volume 82, Pages 15-21.
21. Inaba, Yoji. Yuri, Wadab. Yukinobulchidac, Masashi. Nishikawad. (2018) Which part of community social capital is related to life satisfaction and self-rated health? A multilevel analysis based on a nationwide mail survey in Japan, *Social Science & Medicine*, 142(1), 169-182
22. Karimzade. A. Kalah, G. Kemvin, A (2017) The Impact of Social Capital on Life Satisfaction: In India, *Journal of Health and Social Behavior*, 30 (September): 241-56.
23. Kawasaki, Tomoya. Kumiko, Nakamichi. Yapa Mahinda Bandara. Yuri, Saito, Shinya Hanaoka (2019) Effect of social capital on the life satisfaction of paratransit drivers in Sri Lanka , *Transportation Research Interdisciplinary Perspectives*, Volume 2, 100050.
24. Lin, J. and S. Ghoshal (2017). "The relationship between social support and marital satisfaction." *Academy of Management Review* 23(2): 242-266.
25. Lin, N. (2007). *Social capital: A theory of social structure and action* New York, Cambridge University Press.
26. Lin, Nan, Karen Cook, and Ronalds; Burt (2000) *Capital: Theory and Research*, Howthorne, NY: Aldine de Grayter.
27. Livani, Talajeh. Carol, Graham (2019) Do social protection programs improve life satisfaction? Evidence from Iraq, *World Development Perspectives*, 46(2), 100-146.
28. Lukemi, T. Berman, S. Putnam, R. D. (2015) Survey of social capital and life satisfaction among the elderly in Bogota, *Scandinavian Political Studies* 30(2): 137-174.
29. Obradon, M. (2016) The role of social capital on spouses' satisfaction, *Journal of Planning Education and Research* 13(1): 44-62
30. Tamala, K. (2019) Personality traits, the risk of divorce and marital satisfaction: An intrapersonal model. *The Social Science*, 8, 466-472.

Investigating the relationship between social capital and marital satisfaction

Gholamreza Tajbakhsh^{1*}

Associate Professor, Faculty Member, Department of Social Sciences, Grand Ayatollah Boroujerdi University,
Boroujerd, Iran (Corresponding Author)

Hajiyeh Zamanian²

Graduated from Master of Sociology, Grand Ayatollah Boroujerdi University, Boroujerd, Iran

Abstract: Social capital and marital satisfaction have dialectical and synergistic links with each other. Based on this, the purpose of this study is to investigate the relationship between social capital and marital satisfaction. This research is cross-sectional in terms of time, nature in terms of application, and broad in terms of scope. In this study, multi-stage cluster sampling method was used. The statistical population of the study is all married people in Nahavand city. According to the statistical population, the sample size was estimated to be ۳۸۳ people. A researcher-made questionnaire was used to collect data. The analysis of this study was performed using SPSS software at both descriptive and inferential levels. The results showed that social capital is related to marital satisfaction of couples in Nahavand and as much as social capital is strengthened, marital satisfaction of couples will increase; Also, in examining the components of social capital, the results showed that all dimensions of social capital (cognitive, structural and communication) have a positive and significant relationship with marital satisfaction of couples.

Keywords: Social capital, Marital Satisfaction, Couples, Nahavand City.

---

¹ Email: tajbakhsh_gr@yahoo.com (Corresponding Author)

² Email: zamani@yahoo.com